

وضعیت تحقق اهداف توسعه پایدار در سال ۲۰۲۳

زینب حسین‌نژاد^{۱*} و اسکندر زند^۲

مقدمه

کدام از این اهداف در سال ۲۰۲۳، به‌طور خلاصه بررسی شده است

اهداف توسعه پایدار: چشم‌اندازی جامع برای آینده‌ای عادلانه و پایدار

الف) ریشه‌کن کردن فقر
اگر روندهای کنونی ادامه یابد، پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۳۰، حدود ۵۷۵ میلیون نفر در فقر شدید زندگی کنند. با وجود افزایش حمایت‌های اجتماعی در دوران ویروس کرونا، بیش از ۴ میلیارد نفر هنوز بدون حمایت باقی مانده‌اند و گروه‌های آسیب‌پذیر مانند جوانان و سالمندان از برنامه‌های حمایتی قانونی بهره‌مند نمی‌شوند. هزینه‌های دولت برای خدمات اساسی در کشورهای پیشرفته به‌مراتب بیشتر از کشورهای درحال توسعه و روبه‌رشد است و برای پایان دادن به فقر و جلوگیری از حاشیه‌نشینی، ضروری است، سرمایه‌گذاری و اقدام‌های مؤثر در رابطه با بهبود فرصت‌های اقتصادی و اجتماعی انجام شود. هرچند فقر شدید، یعنی زندگی با کمتر از ۲/۱۵ دلار در روز، در

اهداف توسعه پایدار یا اهداف جهانی، مجموعه‌ای از ۱۷ هدف جهانی به‌هم‌پیوسته است که به‌منظور ارائه طرحی برای دستیابی به آینده بهتر و پایدارتر برای همه، طراحی شده‌اند. این اهداف در سال ۲۰۱۵ توسط سازمان ملل متحد به‌عنوان یک فراخوان جهانی جهت اقدام برای پایان دادن به فقر، حفاظت از کره زمین و تضمین اینکه تا سال ۲۰۳۰ همه مردم از صلح و رفاه برخوردار خواهند بود، تصویب شد. این اهداف هفده‌گانه عبارتند از: (۱) ریشه‌کن کردن فقر، (۲) ریشه‌کن کردن گرسنگی، (۳) سلامت و رفاه، (۴) آموزش با کیفیت، (۵) برابری جنسیتی، (۶) دسترسی به آب آشامیدنی و بهداشت، (۷) انرژی مقرون‌به‌صرفه و پاک، (۸) کار شایسته و رشد اقتصادی، (۹) صنعت، نوآوری و زیرساخت، (۱۰) کاهش نابرابری، (۱۱) شهرها و جوامع پایدار، (۱۲) مصرف و تولید مسئولانه، (۱۳) اقدام برای جلوگیری از تغییرات آب‌وهوایی، (۱۴) حیات زیر آب، (۱۵) حیات روی زمین، (۱۶) صلح، عدالت و نهادهای قوی و (۱۷) مشارکت برای رسیدن به اهداف. (شکل ۱). در ادامه، وضعیت تحقق هر

اهداف توسعه پایدار

شکل ۱- اهداف ۱۷ گانه توسعه پایدار

۱- دانشجوی دکتری ارزیابی و آمایش سرزمین، گروه محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، دانشگاه ملایر، ملایر، ایران، پست الکترونیک: zeinab.hoseinnejad@gmail.com
۲- استاد پژوهش، بخش تحقیقات علف‌های هرز، مؤسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

سال‌های اخیر کاهش یافته بود، ویروس کرونا این روند را معکوس کرد. در سال ۲۰۲۰، تعداد افرادی که در فقر شدید زندگی می‌کردند، به ۷۲۴ میلیون نفر رسید، پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد، تا پایان سال ۲۰۲۲، حدود ۶۷۰ میلیون نفر همچنان در این وضعیت خواهند بود. بحران‌های جهانی و تغییرات اقلیمی نیز تهدیداتی جدی برای کاهش فقر ایجاد کرده و نابرابری در بهبودی را پس از ویروس کرونا تشدید کرده‌اند.

نظام‌های حمایت اجتماعی نقش حیاتی در کاهش فقر دارند، اما پوشش و هزینه‌های آنها همچنان پایین است. تنها ۴۷ درصد از جمعیت جهان در سال ۲۰۲۰ تحت پوشش مؤثر حداقل یک نوع حمایت نقدی اجتماعی قرار داشتند. هزینه‌های دولتی برای خدمات اساسی مانند آموزش و بهداشت در دو دهه گذشته افزایش یافته، اما همچنان در کشورهای پیشرفته میانگین آن ۱۷ درصد بیشتر از کشورهای روبه‌رشد و در حال توسعه است. در زمینه بلایای طبیعی، در حالی که مرگ‌ومیر کاهش یافته، تعداد افراد متأثر از بلایا افزایش یافته است و کشورهای کمتر توسعه‌یافته با آسیب‌پذیری بیشتری مواجه هستند.

ب) ریشه‌کن کردن گرسنگی

گرسنگی و ناامنی غذایی از سال ۲۰۱۵ روند افزایشی داشته است، به طوری که در سال ۲۰۲۲، حدود ۷۳۵ میلیون نفر (۹/۲ درصد جمعیت جهان) با گرسنگی مزمن و ۲/۴ میلیارد نفر (۲۹/۶ درصد) با ناامنی غذایی متوسط یا شدید روبه‌رو بودند. عواملی مانند همه‌گیری، درگیری‌ها، تغییرات اقلیمی و نابرابری‌ها این وضعیت را تشدید کرده‌اند. پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۳۰، بیش از ۶۰۰ میلیون نفر همچنان با گرسنگی درگیر باشند، این موضوع، ریشه‌کن کردن گرسنگی را با چالش جدی روبه‌رو خواهد کرد. سوء تغذیه به ویژه کودکان و زنان را تهدید می‌کند. در سال ۲۰۲۲، حدود ۲۲/۳ درصد از کودکان زیر ۵ سال از کوتاه‌قدی رنج می‌بردند، در حالی که ۶/۸ درصد از لاغری و ۵/۶ درصد از اضافه‌وزن شاکی بودند. همچنین، شیوع کم‌خونی در زنان ۱۵ تا ۴۹ ساله به حدود ۳۰ درصد باقی مانده است. برای ریشه‌کنی گرسنگی تا سال ۲۰۳۰، نیاز به اقدامات هماهنگ فوری در بخش‌های تغذیه، بهداشت و حمایت اجتماعی است. این اقدامات باید شامل تحول در سیستم‌های غذایی، سرمایه‌گذاری در کشاورزی پایدار و کاهش تأثیر درگیری‌ها و بحران‌ها بر امنیت غذایی باشد.

ج) سلامت و رفاه

بیشرفت‌های چشمگیری در سلامت جهانی رخ داده است، به طوری که ۱۴۶ کشور به هدف کاهش مرگ‌ومیر کودکان زیر ۵ سال دست یافته‌اند و مرگ‌ومیر مرتبط با ایدز ۵۲ درصد کاهش یافته است. با این حال، چالش‌هایی مانند مرگ‌ومیر مادران، که روزانه حدود ۸۰۰ زن را به کام مرگ می‌کشاند، همچنان وجود دارد. ۷۰ درصد مرگ‌ومیر مادران را در آفریقای جنوب صحرا (مناطق جنوب صحرای بزرگ

آفریقا) رخ میدهد، مرگ‌ومیر کودکان زیر ۵ سال نیز در این منطقه بالاست.

همه‌گیری ویروس کرونا به طور قابل توجهی بر پیشرفت‌های بهداشتی تأثیر گذاشته و موجب کاهش واکسیناسیون کودکان و افزایش مرگ‌ومیر ناشی از بیماری‌هایی مانند سل و مالاریا شده است. در سال ۲۰۲۱، حدود ۲۵ میلیون کودک، حداقل یک دوز واکسن (DTP, Tetanus, and Pertussis) را از دست دادند، موارد جدید ایدز نیز، به ۱/۵ میلیون مورد رسید. همچنین، حدود ۳۸۱ میلیون نفر به دلیل هزینه‌های سلامت به سمت فقر شدید رانده شده‌اند. با وجود افزایش نیروی کار بهداشت جهانی، مناطق با بار بیماری بالا، هنوز کمترین نسبت کارکنان بهداشتی را دارند. کمک‌های توسعه‌ای رسمی برای بهداشت پایه نیز از سال ۲۰۱۵ دو برابر شده، اما در سال ۲۰۲۲ کاهش یافته است.

د) آموزش با کیفیت

بیشرفت در آموزش با کیفیت، کند و نامتوازن است، به طوری که همه‌گیری ویروس کرونا تأثیرات منفی قابل توجهی بر آن گذاشته است. پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۳۰، حدود ۸۴ میلیون کودک و جوان خارج از مدرسه و ۳۰۰ میلیون دانش‌آموز فاقد مهارت‌های اساسی ریاضی و سوادآموزی باشند. نرخ تکمیل تحصیلات ابتدایی و متوسطه افزایش یافته، اما سرعت آن کند است و آفریقای جنوب صحرا با چالش‌های بیشتری مواجه است.

علاوه بر این، نابرابری‌های چشمگیری بین مناطق شهری و روستایی و گروه‌های درآمدی وجود دارد. زیرساخت‌های مدارس ناکافی است و یک‌چهارم مدارس ابتدایی در سطح جهان فاقد خدمات اساسی هستند. بسیاری از معلمان نیز صلاحیت‌های لازم را برای تدریس ندارند. برای دستیابی به هدف آموزش با کیفیت، سرمایه‌گذاری بیشتر در آموزش، بهبود زیرساخت‌ها و افزایش تعداد معلمان واجد شرایط ضروری است.

ه) برابری جنسیتی

بیشرفت در دستیابی به برابری جنسیتی بسیار کند است، تنها ۱۵/۴ درصد از شاخص‌های هدف ۵ در مسیر تحقق هستند. با سرعت فعلی، پایان دادن به ازدواج کودکان، ۳۰۰ سال و حذف قوانین تبعیض‌آمیز، ۲۸۶ سال طول خواهد کشید. تا ژانویه ۲۰۲۳، زنان تنها ۲۶/۵ درصد از کرسی‌های پارلمانی و ۲۸/۲ درصد از موقعیت‌های مدیریتی را در اختیار داشتند و خشونت علیه زنان همچنان

یک مشکل جدی است. ۵۵ درصد کشورها فاقد قوانین صریح علیه تبعیض جنسیتی‌اند و ۶۰ درصد نیز قوانین مبتنی بر رضایت برای تجاوز ندارند. همچنین، ۱۹ درصد زنان جوان، بیش از ۱۸ سالگی ازدواج می‌کنند. مالکیت زمین‌های کشاورزی و حمایت قانونی از حقوق زمین زنان پایین است و احتمال مالکیت تلفن همراه برای زنان، ۱۲ درصد کمتر از مردان است، که استفاده از آن می‌تواند ابزاری برای توانمندسازی آنها باشد

(و) دسترسی به آب آشامیدنی و بهداشت

پیشرفت‌هایی در دسترسی به آب آشامیدنی و خدمات بهداشتی حاصل شده است، بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۲، دسترسی به آب آشامیدنی ایمن از ۶۹ درصد به ۷۳ درصد و خدمات بهداشتی ایمن از ۴۹ درصد به ۵۷ درصد افزایش یافته است. با این حال، ۲/۲ میلیارد نفر هنوز از آب آشامیدنی ایمن و ۳/۵ میلیارد نفر از خدمات بهداشتی محروم‌اند. کیفیت آب در کشورهای با نظارت قوی بهبود یافته، اما داده‌های ناکافی در بسیاری از مناطق نگران‌کننده است. حفاظت و احیای اکوسیستم‌های آبی ضروری است، زیرا تالاب‌ها با کاهش ۸۵ درصد در سه قرن گذشته مواجه شده‌اند و ۸۱ درصد از گونه‌های وابسته به آنها از سال ۱۹۷۰ کاهش یافته‌اند. همچنین، کاهش ۱۵ درصدی کمک‌های رسمی توسعه به بخش آب بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۱ نگران‌کننده است، ضروری است مدیریت یکپارچه منابع آب و همکاری‌های فرامرزی برای دستیابی به اهداف ۲۰۳۰ تقویت شود.

(ز) انرژی مقرون به صرفه و پاک

دسترسی به برق و استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در حال پیشرفت است، اما این روند کافی نیست. تا سال ۲۰۳۰، حدود ۶۶۰ میلیون نفر هنوز به برق دسترسی نخواهند داشت و نزدیک به ۲ میلیارد نفر از سوخت‌های آلاینده برای پخت و پز استفاده خواهند کرد. دسترسی جهانی به برق از ۸۷ درصد در سال ۲۰۱۵ به ۹۱ درصد در سال ۲۰۲۱ افزایش یافته است، اما ۶۷۵ میلیون نفر هنوز از این خدمات محروم‌اند. برای دستیابی به دسترسی جهانی، نیاز است نرخ دسترسی، سالانه یک درصد افزایش یابد.

در زمینه سیستم‌های پخت و پز پاک، پیشرفت‌ها کندتر بوده است و حدود ۲/۳ میلیارد نفر هنوز از روش‌های ناکارآمد استفاده می‌کنند. استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر نیز در حال رشد است، با این حال، پیشرفت در بخش‌های گرمایش و حمل‌ونقل محدود است. بهره‌وری انرژی بهبود یافته است، اما هنوز با اهداف تعیین‌شده فاصله دارد. تأمین مالی عمومی بین‌المللی برای انرژی پاک در کشورهای در حال توسعه کاهش

یافته است و این موضوع دستیابی به اهداف انرژی را تهدید می‌کند. انتقال ایمن و عادلانه انرژی، نیازمند سیاست‌ها و سرمایه‌گذاری‌های مناسب است.

(ح) کار شایسته و رشد اقتصادی

اقتصاد جهانی با چالش‌های متعددی مواجه است و پیش‌بینی می‌شود، رشد تولید ناخالص داخلی سرانه در سال ۲۰۲۳ کاهش یابد. در کشورهای کمتر توسعه‌یافته (LDCs: Least Developed Countries)، رشد اقتصادی زیر هدف ۷ درصدی توسعه پایدار قرار دارد و شرایط دشوار اقتصادی منجر به افزایش اشتغال غیررسمی به ۵۸ درصد در سال ۲۰۲۲ شده است. نرخ بیکاری جهانی در سال ۲۰۲۲ به ۵/۴ درصد کاهش یافته است، اما جوانان به‌ویژه با چالش‌های یافتن شغل مناسب مواجه‌اند، به طوری که ۲۳/۵ درصد از آنها نه در تحصیل، نه در کار و نه در آموزش هستند (NEET: Not in Education, Employment, or Training). صنعت گردشگری بهبود یافته، ولی هنوز به سطح قبل از ویروس کرونا نرسیده است و سهم آن از تولید ناخالص داخلی جهانی کاهش یافته است. دسترسی به خدمات مالی بهبود یافته است و ۷۶ درصد از بزرگسالان حساب بانکی دارند. برای دستیابی به هدف ۸ (کار شایسته و رشد اقتصادی)، به اصلاحات بنیادین در سیستم مالی، مدیریت بدهی‌های فزاینده و ترویج حقوق عادلانه برای جوانان نیاز است.

(ط) صنعت، نوآوری و زیرساخت

بهبود صنعت تولید پس از بحران ویروس کرونا هنوز ناقص و ناهماهنگ است، به طوری که رشد جهانی تولید در سال ۲۰۲۲ به ۳/۳ درصد کاهش یافته است. سهم تولید کشورهای کمتر توسعه‌یافته برای دستیابی به هدف دو برابر کردن تولید ناخالص داخلی تا سال ۲۰۳۰ کافی نیست، اما صنایع با فناوری متوسط و بالا رشد قابل توجهی داشته‌اند.

انتشار دی‌اکسیدکربن جهانی در سال ۲۰۲۲، به ۳۶/۸ میلیارد تن افزایش یافته، با این حال، این افزایش کمتر از رشد تولید ناخالص داخلی (GDP: Gross Domestic Product) جهانی بوده و این نشان‌دهنده تداوم روند ده‌ساله اخیر، یعنی کاهش وابستگی میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای به رشد اقتصادی است. به عبارت دیگر، اقتصاد جهانی در حال حاضر با سرعت بیشتری نسبت به افزایش انتشار دی‌اکسیدکربن رشد می‌کند. هزینه‌های جهانی تحقیق و توسعه (R&D: Research and Development) افزایش یافته، اما در کشورهای کمتر توسعه‌یافته همچنان پایین است. همچنین، بیش از ۹۵ درصد از جمعیت جهان به اینترنت پرسرعت موبایل دسترسی دارند، با این حال، شکاف پوشش در برخی مناطق مانند آفریقای جنوب صحرا همچنان وجود دارد.

(ی) کاهش نابرابری‌ها

درآمدهای ۴۰ درصد از فقیرترین جمعیت در بیشتر کشورها، سریع‌تر

از میانگین ملی رشد کرده، اما ویروس کرونا ممکن است به این روند آسیب زده باشد، زیرا خانوارهای فقیرتر، بیشتر از خانوارهای ثروتمند درآمد و شغل خود را از دست داده‌اند. ویروس کرونا موجب بزرگ‌ترین افزایش نابرابری درآمدی بین کشورها در سه دهه اخیر شده و نابرابری بین کشوری بین سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ به میزان ۴/۴ درصد افزایش یافته است.

تبعیض، همچنان یک مشکل جهانی است و حدود یک نفر از هر شش نفر نوعی از تبعیض را تجربه کرده‌اند. نژادپرستی و تبعیض جنسیتی از شایع‌ترین دلایل هستند. همچنین، مهاجرت و پناهندگی چالش‌های فزاینده‌ای را به همراه دارد، در سال ۲۰۲۲، تعداد پناهندگان به ۳۴/۶ میلیون نفر رسید و مرگ‌ومیر در مسیرهای مهاجرتی افزایش یافت. این آمار نیاز فوری را به اقدامات لازم برای اطمینان از مهاجرت ایمن و حمایت از پناهندگان نشان می‌دهد.

ک) شهرها و جوامع پایدار

توسعه پایدار شهری به معنای استفاده مؤثر از منابع و فضای شهری برای برآورده کردن نیازهای فعلی ساکنان، بدون آسیب به نیازهای آینده است و بر سه جنبه اقتصاد، اجتماع و محیط زیست تمرکز دارد. با توجه به پیش‌بینی افزایش جمعیت شهری به ۷۰ درصد تا سال ۲۰۵۰ و سکونت ۱/۱ میلیارد نفر در محله‌های فقیرنشین، کمبود شدید مسکن و ضرورت ارائه گزینه‌های متنوع مسکن و خدمات اساسی به شکل فزاینده‌ای آشکار می‌شود. چالش‌های دیگر شامل دسترسی محدود به حمل‌ونقل عمومی، آلودگی هوا و کمبود فضاهای عمومی است. تنها نیمی از جمعیت شهری جهان به حمل‌ونقل عمومی دسترسی آسان دارند و بسیاری از شهرها کمتر از ۲۰ درصد مساحت خود را به فضاهای عمومی اختصاص داده‌اند. برای دستیابی به هدف ۱۱ (شهرها و جوامع پایدار)، لازم است، سیاست‌های توسعه شهری فراگیر و پایدار اجرا شود و بهبود دسترسی به خدمات پایه، مسکن مقرون‌به‌صرفه و فضاهای سبز مورد توجه قرار گیرد.

ل) مصرف و تولید مسئولانه

مصرف و تولید مسئولانه باید بخشی اساسی از بهبود پساکرونا و تسریع اهداف توسعه پایدار باشد. نابرابری‌های قابل‌توجهی در الگوهای مصرف بین کشورهای با درآمد بالا و پایین وجود دارد، به طوری که اثرهای مصرف مواد در کشورهای با درآمد بالا ۱۰ برابر کشورهای کم‌درآمد است. جهان از هدف کاهش نیمی از ضایعات غذایی تا سال ۲۰۳۰ فاصله دارد، در سال ۲۰۲۱، حدود ۱۳/۲ درصد از غذای جهان به هدر رفت، در حالی که ۸۲۸ میلیون نفر با گرسنگی مواجه بودند. یارانه‌های سوخت فسیلی به سطح سال ۲۰۱۴ بازگشته است، در سال ۲۰۲۱، دولت‌ها حدود ۷۳۲ میلیارد دلار برای این یارانه‌ها هزینه کردند. برای تحقق مصرف و تولید مسئولانه، لازم است سیاست‌هایی برای تغییر به شیوه‌های پایدار اجرا شود و رشد اقتصادی از استفاده بی‌رویه از منابع جدا شود.

روند گزارش‌دهی پایداری در شرکت‌ها افزایش یافته است، در سال ۲۰۲۱، حدود ۷۰ درصد از شرکت‌ها گزارش‌های پایداری منتشر کردند. همکاری‌های جهانی در زمینه مصرف و تولید پایدار افزایش یافته، اما گزارش‌دهی در این زمینه به طور متوسط ۳۰ درصد کاهش یافته است. در مقابل، گزارش‌دهی در زمینه تأمین عمومی افزایش یافته، اما نظارت بر گردشگری پایدار کاهش یافته است.

م) اقدام اقلیمی

تغییر اقلیم، تهدیدی جدی برای جهان است و اقدامات کنونی برای مقابله با آن ناکافی است. هیئت بین‌دولتی تغییرات اقلیمی (IPCC: In-tergovernmental Panel on Climate Change) تأکید می‌کند که برای محدود کردن گرمایش جهانی به ۱/۵ درجه سانتی‌گراد، انتشار گازهای گلخانه‌ای باید تا سال ۲۰۳۰ تقریباً نصف شود. افزایش دما موجب بروز رویدادهای شدید آب‌وهوایی می‌شود که جوامع آسیب‌پذیر را بیشتر تحت تأثیر قرار می‌دهد، همچنین افزایش سطح دریاهای تهدیدی جدی برای مناطق ساحلی است. تأمین مالی اقلیمی برای مقابله با تغییرات اقلیمی ضروری است، اما هنوز به سطح مورد نیاز نرسیده است. هدف تأمین سالانه ۱۰۰ میلیارد دلار در کشورهای توسعه‌یافته تا سال ۲۰۲۰ محقق نشده، در این سال تنها ۸۳/۳ میلیارد دلار تأمین شده است. نیاز کشورهای در حال توسعه تا سال ۲۰۳۰ به حدود ۶ تریلیون دلار می‌رسد. بازسازی طرح‌های تأمین مالی و تعیین هدف جدید در سال ۲۰۲۴، برای بهبود تأمین مالی اقلیمی ضروری است.

ن) حیات زیر آب

اقیانوس‌ها با چالش‌های جدی مانند یوتروفیکاسیون (غنی‌سازی بیش از حد آب با مواد مغذی که منجر به رشد انفجاری جلبک‌ها می‌شود)، اسیدبشدن، گرمایش و آلودگی پلاستیکی مواجه هستند. ماهیگیری بیش از حد منجر به کاهش بیش از یک‌سوم ذخایر ماهی جهانی شده است و اقدامات برای مقابله با ماهیگیری غیرقانونی و حمایت از ماهیگیران کافی نیست. در سال ۲۰۲۱، بیش از ۱۷ میلیون تن پلاستیک در اقیانوس‌ها وجود داشت، پیش‌بینی می‌شود این رقم تا سال ۲۰۴۰ دو یا سه برابر شود.

اقیانوس‌ها نقش حیاتی در مقابله با تغییرات اقلیمی دارند، اما جذب دی‌اکسیدکربن موجب اسیدبشدن آنها و تهدید حیات دریایی می‌شود. pH (potential of Hydrogen) متوسط اقیانوس اکنون ۸/۱ است که ۳۰ درصد اسیدی‌تر از دوران پیش از صنعتی است. همچنین، ماهیگیری غیرقانونی سالانه خسارتی بین ۱۱ تا ۲۶ میلیون تن ماهی به ارزش تا ۲۳ میلیارد دلار به همراه دارد. توافقات بین‌المللی جدید نشان‌دهنده عزم جدی جامعه جهانی برای حفاظت از اقیانوس‌ها و مقابله با چالش‌های موجود است. اقدامات فوری و هماهنگ برای مدیریت منابع و کاهش آلودگی‌ها ضروری است.

س) حیات روی زمین

اکوسیستم‌های زمینی برای پایداری زندگی انسانی، حیاتی هستند و

بیش از نیمی از تولید ناخالص داخلی جهانی را تشکیل می‌دهند. با این حال، جهان با بحران‌های تغییرات اقلیمی، آلودگی و کاهش تنوع زیستی مواجه است. جنگل‌زدایی و تخریب جنگل‌ها تهدیدات عمده‌ای هستند، به طوری که طی دو دهه گذشته تقریباً ۱۰۰ میلیون هکتار از جنگل‌ها از بین رفته‌اند، گسترش کشاورزی عامل اصلی این بحران است.

با وجود تلاش‌ها برای حفظ تنوع زیستی، شکاف مالی پایدار همچنان وجود دارد و نیاز به ابزارهای اقتصادی مؤثر برای حفاظت از اکوسیستم‌ها احساس می‌شود. کاهش تنوع زیستی و خطر انقراض گونه‌ها به سرعت در حال افزایش است، برآورد می‌شود یک میلیون گونه در معرض خطر انقراض باشند.

مناطق کلیدی تنوع زیستی (KBA: Key Biodiversity Areas) برای حفاظت ضروری هستند، اما پیشرفت در پوشش این مناطق از سال ۲۰۱۵ متوقف شده است. تخریب زمین نیز یک مشکل جدی است که هر سال حداقل ۱۰۰ میلیون هکتار از زمین‌های سالم را تحت تأثیر قرار می‌دهد. برای دستیابی به جهانی بدون تخریب زمین تا سال ۲۰۳۰، نیاز به احیای ۱/۵ میلیارد هکتار زمین است. اقدام فوری و همکاری بین‌المللی برای حفاظت از تنوع زیستی و احیای زمین ضروری است.

ع) صلح، عدالت و نهادهای قوی

درگیری‌های جاری و جدید در سراسر جهان، دستیابی به صلح و هدف ۱۶ را مختل کرده است. در سال ۲۰۲۲، مرگ‌ومیر غیرنظامیان مرتبط با درگیری‌ها بیش از ۵۰ درصد افزایش یافت و به ۱۶،۹۸۸ مورد رسید. تعداد ۱۰۸/۴ میلیون نفر به طور اجباری جابه‌جا شده‌اند و استفاده از سلاح‌های سنگین ۳۹ درصد افزایش یافته است.

قاچاق انسان همچنان یک چالش جدی است و بین سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۰، حدود ۱۸۷،۹۱۵ قربانی شناسایی شده‌اند. جمعیت زندانیان جهانی در سال ۲۰۲۱ به ۱۱/۲ میلیون نفر رسید و مشکل ازدحام زندان‌ها ادامه دارد. تجارت مواد مخدر، میلیاردها دلار درآمد ایجاد کرده و به فساد دامن زده است، به ویژه از سوی کارتل‌های مکزیکی. همچنین، نمایندگی افراد زیر ۴۵ سال در پارلمان‌ها در تمامی مناطق جهان به جز اروپا کمتر است، میانگین سن نمایندگان پارلمان، ۵۱ سال است. برای افزایش مشارکت جوانان، نیاز به اقداماتی مانند معرفی سهمیه‌ها وجود دارد.

ف) مشارکت‌ها برای اهداف

کشورهای در حال توسعه پس از ویروس کرونا با افزایش بی‌سابقه بدهی‌های خارجی مواجه هستند که به ۹ تریلیون دلار در سال ۲۰۲۱ رسیده است و بیش از نیمی از کشورهای فقیر در معرض خطر بحران بدهی قرار دارند. این شرایط نیاز فوری به کاهش بدهی و تأمین مالی را برجسته می‌کند، در حالی که کمک‌های توسعه‌ای رسمی (ODA: Official Development Assistance) به رکوردهای جدیدی رسیده، اما بیشتر به هزینه‌های مربوط به پناهندگان و کمک به اوکراین

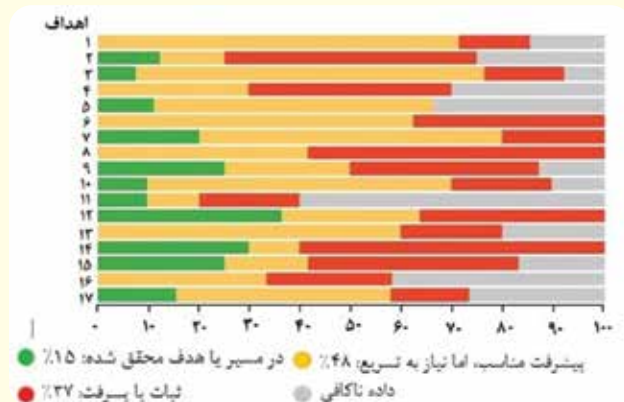
اختصاص یافته است.

با وجود پیشرفت ۶۵ درصدی در دسترسی به اینترنت از سال ۲۰۱۵، شکاف دیجیتال و تنش‌های ژئوپلیتیکی مانع از همکاری‌های بین‌المللی می‌شود. سهم صادرات کشورهای کمتر توسعه‌یافته از تجارت جهانی ثابت مانده و در سال ۲۰۲۲، تنها ۱/۱ درصد بوده است. همچنین، کمک‌های ODA به ۲۰۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲ رسید، اما همچنان زیر ۰/۷ درصد از تولید ناخالص ملی (GNI: Gross National Income) باقی مانده است.

جهان به داده‌های دقیق و به موقع نیاز دارد، اما تأمین مالی برای داده‌ها کاهش یافته و این وضعیت نیازمند اقدام فوری و همکاری بین‌المللی برای تأمین مالی و فناوری‌های لازم جهت تسریع اجرای اهداف توسعه پایدار است.

برنامه اقدام جهانی برای تحقق اهداف توسعه پایدار

در روند اجرای دستور کار ۲۰۳۰، واقعیت نگران‌کننده‌ای از ناکامی در دستیابی به اهداف توسعه پایدار از جمله ریشه‌کن کردن فقر، برابری جنسیتی و بحران‌های زیست‌محیطی و ... نمایان شده است. از حدود ۱۴۰ هدف قابل ارزیابی، نیمی از آنها به طور متوسط یا شدید از مسیر مطلوب منحرف شده‌اند و بیش از ۳۰ درصد هیچ پیشرفتی نداشته یا به زیر خط منبای سال ۲۰۱۵ پسرفت کرده‌اند (شکل ۲). این وضعیت بر نیاز به تلاش‌های بیشتر برای ادامه مسیر اهداف، تأکید می‌کند.

شکل ۲- ارزیابی پیشرفت برای ۱۷ هدف براساس اهداف ارزیابی‌شده، ۲۰۲۳ یا آخرین داده‌ها (درصد)

پیشرفت‌های چشمگیری در دسترسی به داده‌های مربوط به اهداف توسعه پایدار مشاهده شده است. تعداد شاخص‌های موجود در پایگاه داده جهانی از ۱۱۵ مورد در سال ۲۰۱۶، به ۲۲۵ مورد در سال ۲۰۲۳ افزایش یافته است. با این حال، هنوز شکاف‌هایی در پوشش جغرافیایی و تفکیک داده‌ها وجود دارد. به عنوان مثال، کمتر از نیمی از کشورها داده‌های قابل مقایسه برای اقدام اقلیمی و برابری جنسیتی دارند.

دفتر آمار ملی با شکاف‌های مالی قابل توجهی مواجه هستند، به ویژه در کشورهای کم‌درآمد و با درآمد متوسط پایین که بیش از ۶۰٪

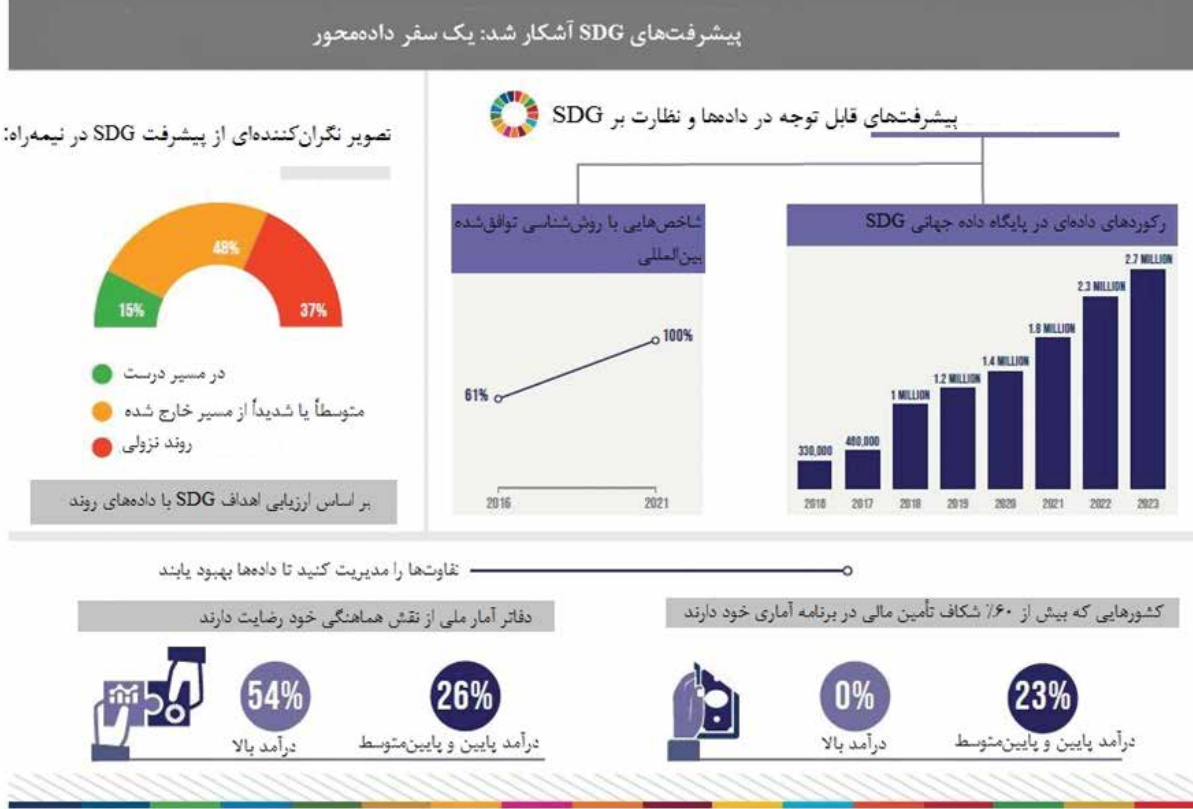

اهداف توسعه پایدار و ایجاد یک محیط جهانی مساعد برای کشورهای درحال توسعه، ارائه می‌دهند (شکل ۴). این اقدامات به تحقق اهداف و حفاظت از محیط زیست کمک خواهد کرد، همکاری بین‌المللی نیز برای تأمین منابع مالی و فناوری‌های لازم ضروری است.

تجهیز حکمرانی و نهادها برای تحول پایدار و فراگیر

تحقق تغییرات لازم برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار نیازمند تصمیمات جسورانه، انتقال منابع بین بخش‌ها، ایجاد یک محیط نظارتی جدید و به‌کارگیری فناوری‌های نوین است. همچنین، نهادهای عمومی باید ظرفیت‌های لازم را برای مدیریت تغییرات اساسی و تقویت اعتماد اجتماعی داشته باشند. از سال ۲۰۱۵، دولت‌ها به روش‌های مختلفی به اهداف توسعه پایدار پاسخ داده‌اند، اما هنوز تأثیرات لازم را در زمینه تخصیص منابع و اقدامات قانونی

کامبود بودجه دارند. این امر بر توانایی جمع‌آوری و تحلیل داده‌های معتبر تأثیر منفی می‌گذارد. کاهش درصد شاخص‌ها با روش‌شناسی توافق‌شده بین‌المللی از ۱۰۰ درصد در سال ۲۰۱۶، به ۶۱ درصد در سال ۲۰۲۱ نشان‌دهنده نیاز به بهبود در استانداردهای جمع‌آوری داده‌هاست. علی‌رغم افزایش داده‌ها در پایگاه SDG، پیشرفت برخی شاخص‌ها نگران‌کننده است و تقریباً نیمی از آن‌ها از مسیر خود منحرف شده‌اند (شکل ۳). بنابراین، برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار لازم است، توجه بیشتری به رفع شکاف‌های داده و تأمین مالی شود و همکاری‌های بین‌المللی نیز تقویت شوند. رهبران جهان در اجلاس SDG گرد هم می‌آیند و برنامه‌ای را بر سه محور اصلی: ۱- تجهیز حکمرانی و نهادها برای تحول پایدار و فراگیر ۲- اولویت‌بندی سیاست‌ها و سرمایه‌گذاری‌هایی که پیشرفت اهداف را تسهیل می‌کنند و ۳- افزایش منابع مالی برای

شکل ۳- تحلیل شکاف‌های تأمین مالی و داده‌ها در پیشرفت اهداف توسعه پایدار

تجهیز حکمرانی و نهادها برای تحول پایدار و فراگیر

اولویت‌بندی سیاست‌ها و سرمایه‌گذاری‌هایی که اثرات چندبرابری بر اهداف دارند

تأمین افزایش مالی برای اهداف توسعه پایدار و ایجاد یک محیط جهانی مساعد برای کشورهای در حال توسعه

شکل ۴- سه رکن اساسی برای تحقق اهداف توسعه پایدار: حکمرانی، سیاست‌گذاری و تأمین مالی

مشاهده نکرده‌ایم.

برای افزایش مشارکت جوانان در فرایندهای سیاسی، باید اقداماتی مانند معرفی سهمیه‌ها یا کاهش سن واجد شرایطی برای کاندیداتوری انجام شود. همچنین، دولت‌ها باید برنامه‌ریزی مؤثری برای حفظ اکوسیستم‌ها و تنوع زیستی داشته باشند. در نهایت، همکاری بین‌المللی و استفاده از فناوری‌های نوین ضروری است تا بتوانیم به‌طور مؤثر با چالش‌های ناشی از تجارت انسان مقابله کنیم.

اقدامات اولویت‌دار شامل ارائه تعهد ملی برای تحول اهداف توسعه پایدار در اجلاس SDG، سرمایه‌گذاری در ظرفیت‌های بخش عمومی و تقویت نقش دولت‌های محلی در اجرای این اهداف است. همچنین، توجه به نقش فرهنگ در سیاست‌های توسعه ملی و افزایش تأمین مالی داخلی برای داده‌ها و آمارها تا ۵۰ درصد از سطوح کنونی تا سال ۲۰۳۰ ضروری است.

اولویت‌بندی سیاست‌ها و سرمایه‌گذاری‌هایی که پیشرفت اهداف را تسهیل می‌کنند.

۱) حذف فاصله‌ها (شکاف‌ها)، رسیدن به برابری برای همه (حمایت از آسیب‌پذیرترین‌ها)

بحران‌های اخیر نمایانگر نابرابری‌های عمیق در ابعاد رفاه اجتماعی هستند و نیاز به اقدام فوری برای کاهش شکاف‌ها و تضمین رفاه افراد آسیب‌پذیر، به‌ویژه زنان و دختران دارند. گزارش‌ها نشان می‌دهند، روند کاهش نابرابری درآمد جهانی معکوس شده و تعداد افرادی که به دلیل درگیری‌ها مجبور به فرار هستند، افزایش یافته است. بنابراین، تأمین حمایت اجتماعی و ایجاد مشاغل پایدار برای بهبود شرایط زندگی افراد آسیب‌پذیر و تقویت تاب‌آوری جوامع ضروری است. اقدام در زمینه‌های زیر می‌تواند تأثیرات مضاعفی بر اهداف توسعه پایدار داشته باشد.

الف) تأمین حمایت اجتماعی و مشاغل پایدار

حمایت اجتماعی و ایجاد مشاغل، راه‌حل‌های کلیدی برای بخش‌های وسیع جامعه فاقد ذخایر مالی هستند. اگرچه برخی دولت‌ها در دوران ویروس کرونا پوشش‌های حمایتی را گسترش دادند، این اقدامات بیشتر کوتاه‌مدت بود. کشورهای در حال توسعه با چالش‌های مالی مواجه‌اند و نیاز به تأمین حمایت اجتماعی جهانی و ایجاد مشاغل با کیفیت بالا دارند، که نه تنها به کاهش فقر کمک می‌کند، بلکه تاب‌آوری جوامع را نیز افزایش می‌دهد.

ب) سرمایه‌گذاری در حمایت اجتماعی

سرمایه‌گذاری در حمایت اجتماعی و مشاغل جدید باید به‌عنوان یک ضرورت تلقی شود. به‌عنوان مثال، سرمایه‌گذاری در اقتصاد مراقبت می‌تواند، ۲۸۰ میلیون شغل جدید و سرمایه‌گذاری در اقتصاد سبز و چرخشی می‌تواند، ۱۰۰ میلیون شغل تا سال ۲۰۳۰ ایجاد کند. این اقدامات نه تنها به ایجاد اشتغال کمک می‌کند، بلکه چرخه‌ای مثبت را برای تسریع انتقالات عادلانه فراهم می‌آورد. کشورها باید سیاست‌ها

و سرمایه‌گذاری‌هایی را توسعه دهند که شامل گسترش کف حمایت اجتماعی به درصدی از تولید ناخالص داخلی باشد. همچنین، باید تلاش‌های سیاسی را برای تأمین منابع مالی لازم بسیج کنند و سیاست‌های فعال بازار کار را برای ارتقای مهارت‌های کارگران طراحی کنند. اقدامات هماهنگ و جامع می‌تواند به تحقق اهداف توسعه پایدار کمک کند و از جا نماندن هیچ فردی اطمینان حاصل نماید.

ج) برابری جنسیتی و چالش‌ها

نرخ‌های کنونی پیشرفت به سمت برابری جنسیتی به خطر افتاده است، به‌طوری‌که زنان تقریباً نیمی از جمعیت را تشکیل می‌دهند اما درآمد آنها تقریباً نصف مردان است. بار کارهای مراقبتی به‌ویژه بر دوش زنان سنگینی می‌کند و در دوران ویروس کرونا این بار افزایش یافته است. برای مقابله با این چالش‌ها، نیاز به از بین بردن قوانین تبعیض‌آمیز و تغییر هنجارهای اجتماعی است. سرمایه‌گذاری هدفمند در زنان و حذف قوانین تبعیض‌آمیز می‌تواند به ترویج برابری جنسیتی کمک کند. همچنین، حفظ دسترسی به خدمات بهداشت جنسی و باروری برای همه ضروری است. تدابیر ویژه باید برای ترویج برابری جنسیتی در تصمیم‌گیری‌های سیاسی و اقتصادی، بستن شکاف دیجیتال و کاهش بار کارهای مراقبتی غیرپرداختی برای زنان اتخاذ شود.

د) تحول دیجیتال و آموزش

شکاف‌های دیجیتال باید با تمرکز بر زیرساخت‌ها و مهارت‌های دیجیتال مورد توجه قرار گیرند و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های دیجیتال فراگیر و قابل دسترسی ضروری است. همچنین، دسترسی به آموزش پیش‌دبستانی و خدمات بهداشتی باید گسترش یابد و سیستم‌های حمایت اجتماعی باید نیازهای مختلف جامعه را در طول چرخه زندگی برطرف کنند.

ه) سرمایه‌گذاری در صلح

سرمایه‌گذاری در صلح در مناطق متأثر از درگیری اهمیت دارد و می‌تواند چرخه مثبت توسعه را ایجاد کند. ضروری است، افرادی که تحت تأثیر بی‌ثباتی یا خشونت قرار دارند، به خدمات و حمایت دسترسی داشته باشند. سازمان ملل باید پیشگام این اقدامات باشد تا نیازهای انسانی را برآورده کند و صلح را برقرار سازد.

۲) تقویت ارتباط متقابل محیط زیست و رفاه انسان

رفاه انسانی به‌شدت به مدیریت صحیح طبیعت و حفاظت از محیط زیست وابسته است. دستیابی به اهداف توسعه پایدار و توافق‌نامه پاریس به حفاظت از این منابع برای پایداری، برابری و عدالت بستگی دارد تا از گرسنگی، فقر و بحران‌های بهداشتی جلوگیری شود. با این حال، اقدام در حال حاضر در زمینه‌های زیر می‌تواند پیشرفت در تمام اهداف را افزایش دهد و از وعده برابری و هم‌افزایی حمایت کند.

الف) دسترسی به انرژی تجدیدپذیر دسترسی به برق در کشورهای در حال توسعه در حال افزایش است، اما هنوز کمبود دسترسی به راه‌حل‌های پخت و پز پاک وجود دارد. برای حفظ هدف ۱/۵ درجه سانتی‌گراد توافقنامه پاریس، کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در بخش انرژی ضروری است. استفاده از انرژی‌های خورشیدی و بادی می‌تواند صرفه‌جویی قابل توجهی به همراه داشته باشد و بین ۲۴ تا ۲۵ میلیون شغل جدید ایجاد کند. مهم‌ترین اقدامات شامل جلوگیری از ساخت نیروگاه‌های زغال‌سنگ جدید و تعطیلی آنها، تضمین تولید برق خالص صفر تا سال ۲۰۳۵ در اقتصادهای توسعه‌یافته و توقف تأمین مالی برای ذخایر جدید نفت و گاز است. همچنین، سرمایه‌گذاری برای انرژی‌های تجدیدپذیر باید سه برابر شود و یارانه‌های سوخت فسیلی به سمت منابع تجدیدپذیر تغییر یابد.

ب) تأمین سیستم‌های غذا، آب و بهداشت تأمین سیستم‌های غذا، آب و بهداشت به‌عنوان یک چالش اساسی در مواجهه با جمعیت در حال رشد و تغییرات اقلیمی مطرح است. پیش‌بینی می‌شود، انتشار گازهای گلخانه‌ای ناشی از کشاورزی افزایش یابد و دسترسی به آب تمیز در معرض خطر قرار دارد. بنابراین، رویکردهای ادغام تصمیم‌گیری در بخش‌های آب، انرژی و غذا ضروری است.

ج) حفاظت از تنوع زیستی تخریب زمین و تکه‌تکه‌شدن زیستگاه‌ها خطر شیوع بیماری‌های ژئونوتیک (بیماری‌های مشترک بین انسان و حیوان که از حیوانات به انسان منتقل می‌شوند) را افزایش می‌دهد. همچنین، جنگل‌ها و اقیانوس‌ها با جذب دی‌اکسیدکربن به کاهش تغییرات اقلیمی کمک می‌کنند. برای تقویت پیوندها بین سلامت عمومی و حفاظت از تنوع زیستی، افزایش آگاهی دولت‌ها و ذینفعان درباره تأثیرات از دست رفتن تنوع زیستی بر رفاه انسانی ضروری است. پیگیری اهداف جهانی تنوع زیستی و پر کردن شکاف مالی ۷۰۰ میلیارد دلاری نیز باید در نظر گرفته شود.

د) مدیریت مخاطرات (ریسک) و تاب‌آوری ویروس کرونا و بلایای اقلیمی نشان‌دهنده آسیب‌پذیری پیشرفت‌های مرتبط با اهداف توسعه پایدار هستند. رعایت ملاحظات ریسک در برنامه‌ریزی برای دستور کار ۲۰۳۰ می‌تواند عواقب شوک‌ها را کاهش دهد. این امر نیازمند همکاری بین‌المللی و سرمایه‌گذاری برای افزایش تاب‌آوری است. این اقدامات به بهبود شرایط زندگی و تأمین رفاه انسانی کمک خواهند کرد و از جا نماندن هیچ فردی اطمینان حاصل می‌کنند.

۳) تأمین افزایش منابع مالی برای اهداف توسعه پایدار و ایجاد

یک محیط جهانی مساعد برای کشورهای در حال توسعه تأمین مالی اهداف توسعه پایدار و اصلاح معماری مالی بین‌المللی در شرایط کنونی، که با چالش‌هایی مانند افزایش نرخ تورم، بارهای بدهی سنگین، ویروس کرونا و تأثیرات جنگ در اوکراین مواجه هستیم، ضروری است. این مشکلات، توانایی کشورهای در حال توسعه را برای سرمایه‌گذاری در بهبودی تضعیف و نیاز به یک رویکرد دوگانه را برای تأمین مالی نمایان می‌کند.

طرح شتاب‌دهنده اهداف توسعه پایدار، خواستار ۵۰۰ میلیارد دلار اضافی در سال است که شامل سه حوزه اصلی: مدیریت بدهی، تأمین مالی مقرون‌به‌صرفه و گسترش تأمین مالی اضطراری برای کشورهای نیازمند است. برای تحقق این اهداف، استفاده از چهارچوب‌های تأمین مالی ملی یکپارچه و تقویت ظرفیت‌های مالی ملی ضروری است.

افزایش سرمایه‌گذاری خصوصی در اقتصادهای در حال رشد نیز نیازمند ایجاد نهادهای قوی و محیط قانونی مناسب است تا ریسک‌ها کاهش یابند و سرمایه‌گذاری‌ها تسهیل شوند. برگزاری کنفرانس بین‌المللی چهارم در سال ۲۰۲۵ می‌تواند به پیشبرد این اهداف کمک کند.

اقدامات اولویت‌دار برای بهره‌برداری از تجارت به نفع اهداف توسعه پایدار شامل تقویت سیستم تجاری چندجانبه، حمایت از کشورهای در حال توسعه، تضمین بازارهای باز و قابل رقابت و تقویت علم، فناوری و نوآوری است. این اقدامات می‌توانند به کشورهای در حال توسعه کمک کنند تا با موانع تجاری مقابله کنند و از مزایای تجارت بهره‌برداری نمایند.

چندجانبه‌گرایی می‌تواند نقش مهمی در تسریع اهداف توسعه پایدار داشته باشد. برنامه مشترک شامل توصیه‌هایی است که هم‌اکنون در حال اجرا هستند و اجلاس ۲۰۲۴ فرصتی برای مقابله با چالش‌های نوظهور و تقویت معماری بین‌المللی برای دستیابی به اهداف ۲۰۳۰ خواهد بود. سیستم توسعه سازمان ملل نیز با تأکید بر تعهد به اهداف توسعه پایدار و اصلاحات ۲۰۱۸ به کشورهای عضو کمک می‌کند. با وجود چالش‌های موجود، نیاز به اقدام هدفمند برای فعال‌تر شدن سیستم سازمان ملل احساس می‌شود. این اقدامات شامل تأمین حداقل یک میلیارد دلار برای صندوق مشترک اهداف توسعه پایدار تا سپتامبر ۲۰۲۴ است.

تحلیل و تفسیر تحقق اهداف توسعه پایدار در سال ۲۰۲۳: آیا تا سال ۲۰۳۰، به اهداف خواهیم رسید؟

اهداف توسعه پایدار، نقشه راهی برای آینده‌ای بهتر برای همه است. این اهداف، ۱۷ هدف متقابل و مرتبط را برای ریشه‌کنی فقر، کاهش نابرابری‌ها و حفاظت از سیاره ما تا سال ۲۰۳۰ تعیین کرده‌اند. با این حال، پیشرفت در تحقق این اهداف، نامتوازن است و چالش‌های بسیاری در مسیر دستیابی به آنها وجود دارند. در این تحلیل، به‌طور انتقادی وضعیت تحقق اهداف توسعه پایدار ۲۰۲۳ را در جهان بررسی خواهیم کرد.

تحلیل وضعیت تحقق اهداف توسعه پایدار در سال ۲۰۲۳، نشان از پیشرفت‌های نامتوازن و چالش‌های جدی دارد. در برخی حوزه‌ها، مانند کاهش فقر مطلق، پیشرفت‌های قابل توجهی مشاهده می‌شود. افزایش دسترسی به انرژی‌های تجدیدپذیر در برخی کشورها چشمگیر است، اما کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای با کندی پیش می‌رود. پیشرفت‌هایی در کاهش مرگ‌ومیر کودکان و مادران و افزایش دسترسی به خدمات بهداشتی دیده می‌شود، اما بیماری‌های واگیردار، کمبود منابع بهداشتی و نبود دسترسی به خدمات بهداشتی در مناطق محروم، چالش‌های بزرگی هستند. هرچند، دسترسی به آموزش، به‌ویژه در سطح ابتدایی، افزایش یافته و به افزایش سواد، بهبود سلامت و فرصت‌های اقتصادی کمک کرده است، کیفیت آموزش و دسترسی به آموزش با کیفیت بالا، به‌ویژه در مناطق محروم، همچنان چالش بزرگی است. در حوزه امنیت غذایی و دسترسی به آب آشامیدنی نیز چالش‌های جدی وجود دارد. این پیشرفت‌ها جملگی نتیجه رشد اقتصادی، سرمایه‌گذاری‌های هدفمند سرمایه‌گذاری در آموزش و بهداشت، نوآوری‌های تکنولوژیکی و برنامه‌ها و سیاست‌های حمایتی دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی است.

پیشرفت در حوزه‌های حیاتی دیگری مانند تغییر اقلیم، بحران‌های زیست‌محیطی، نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی و دسترسی به آب آشامیدنی سالم و صلح و امنیت، بسیار کند و نگران‌کننده است، که می‌تواند به دلیل وابستگی به سوخت‌های فسیلی، نبود تعهد سیاسی کافی و کمبود سرمایه‌گذاری در فناوری‌های پاک باشد. همزمان، نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی به شدت افزایش یافته است، تا آنجایی که به بی‌عدالتی، فقر و خشونت دامن می‌زند. ساختارهای اقتصادی و سیاسی ناعادلانه، تبعیض و نبود دسترسی به منابع و فرصت‌ها، از عوامل اصلی این نابرابری‌ها هستند. میلیون‌ها نفر هنوز به آب آشامیدنی سالم و خدمات بهداشتی دسترسی ندارند، که ناشی از کمبود منابع، فقدان زیرساخت‌های مناسب و بحران‌های آب‌وهوایی است. در نهایت، خشونت، جنگ و ناامنی در بسیاری از نقاط جهان رو به افزایش است که ریشه در فقر، نابرابری و بی‌ثباتی سیاسی دارد. این چالش‌ها به هم پیوسته‌اند و نیازمند راه‌حل‌های جامع و هماهنگ هستند.

برای تسریع در تحقق اهداف و حفاظت از سیاره، راهکارهای چندوجهی و هماهنگ ضروری است. این راهکارها شامل: افزایش سرمایه‌گذاری‌های مالی، به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه و مناطق آسیب‌پذیر، توسعه و اجرای سیاست‌های مؤثر و پایدار، تقویت همکاری‌های بین‌المللی و انتقال فناوری‌های سبز، حمایت از نوآوری و توسعه تکنولوژی‌های پایدار، ترویج آموزش و آگاهی عمومی، تغییر الگوی مصرف و تولید و مشارکت فعال بخش خصوصی و جامعه مدنی است. همچنین، مدیریت مؤثر بحران‌های جهانی و مقابله با تغییرات اقلیمی اهمیت ویژه‌ای دارند.

چشم‌انداز آینده تحقق اهداف توسعه پایدار، به شدت به اقدامات فوری و هماهنگ جهانی بستگی دارد. سیستم توسعه سازمان ملل

نیز باید به کشورهای عضو کمک کند تا از ظرفیت‌های موجود بهره‌برداری کنند و حمایت‌های لازم را برای پیشبرد اهداف خود دریافت نمایند. بدون تغییر اساسی در رویکردها و افزایش تعهد سیاسی و مالی، دستیابی به اهداف تا سال ۲۰۳۰ بسیار بعید به نظر می‌رسد و بسیاری از این اهداف محقق نخواهند شد. این امر می‌تواند به افزایش نابرابری‌ها، بحران‌های زیست‌محیطی و ناامنی جهانی منجر شود. با این حال، با اجرای راهکارهای مؤثر و همکاری‌های بین‌المللی قوی، هنوز می‌توان به پیشرفت‌های قابل توجه در آینده امیدوار بود، اما این امر مستلزم تغییر اساسی در سیستم‌های اقتصادی و سیاسی جهانی و توجه ویژه به عدالت اجتماعی و پایداری محیط زیست است.

جمع‌بندی

گزارش اهداف توسعه پایدار ۲۰۲۳ (که این مقاله خلاصه‌ای از آن است)، وضعیت تحقق SDGs را در زمینه‌های مختلف بررسی میکند و نشان می‌دهد، پیشرفت‌ها به شدت تحت تأثیر بحران‌های جهانی مانند ویروس کرونا، تغییرات اقلیمی و جنگ‌ها هستند. با وجود کاهش اثرهای مستقیم ویروس کرونا، عواقب آن شامل افزایش مرگ‌ومیر ناشی از بیماری‌های واگیردار و کاهش واکسیناسیون کودکان همچنان ادامه دارد. همچنین، تعداد افرادی که در فقر شدید زندگی می‌کنند، به طرز چشمگیری افزایش یافته و نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی نیز در حال گسترش است. در این رابطه، دسترسی به آموزش و خدمات بهداشتی در برخی مناطق بهبود یافته است، اما چالش‌های جدی در زمینه امنیت غذایی، آب آشامیدنی سالم و تغییرات اقلیمی وجود دارد. تسریع در تحقق این اهداف، نیازمند سرمایه‌گذاری‌های مالی، همکاری‌های بین‌المللی و سیاست‌های پایدار است. چشم‌انداز آینده به اقدام فوری و هماهنگ جهانی بستگی دارد تا اهداف توسعه پایدار تا سال ۲۰۳۰ محقق شوند.

منابع

DESA, U., 2023. The Sustainable Development Goals Report: Special edition. UN, New York, USA.